

Корнишев В.В.

аспірант НПУ ім. М.П. Драгоманова

СИСТЕМА ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Пріоритетним напрямом діяльності сучасної загальноосвітньої школи є впровадження в навчально-виховний процес особистісно орієнтованих педагогічних технологій, в основі яких лежить глибоке і всебічне вивчення особистості дитини. До таких технологій належить і метод творчих проєктів.

Проте проблему здійснення особистісно орієнтованого навчання науковці розглядають стосовно предметів з основ наук. До питання здійснення особистісно орієнтованого трудового навчання вони звертаються значно рідше. Водночас можна стверджувати, що саме проєктно-технологічна система трудового навчання, за якою побудовані чинні програми з цього предмета навчання, має найбільше можливостей для реалізації особистісно орієнтованого підходу.

Особистісно орієнтована модель трудового навчання, сутнісними ознаками якої є здійснення навчального процесу на засадах індивідуалізації, створення умов для саморозвитку і самонавчання учнів, осмислене визначення ними своїх потенційних можливостей і життєвих цілей, вимагає глибокого осмислення і розуміння педагогами необхідності здійснення навчально-виховного процесу на засадах проєктної технології [3, с. 4].

Метод проєктів має за мету:

1) навчити самостійному досягненню поставленої мети, конструюванню одержаних знань, а також передбачати міні-проблеми, які належить розв'язати;

2) сформувати уміння та навички:

- орієнтуватися в інформаційному просторі;
- знаходити джерела інформації та вміти її обробляти;
- дослідницької роботи, навчального спілкування в творчій групі;
- презентації одержаних знань і досвіду.

Проєкт – це підсумкова закінчена робота школяра. У ній відбиваються більш глибокі здібності школярів, їхні знання й уміння. Важливою ланкою в процесі

виконання учнями індивідуальних проєктів є використання комп'ютерної техніки як інструмента діяльності. За допомогою комп'ютера школярі зможуть вибрати різноманітні об'єкти праці, спроектувати задуманий виріб, розробити художнє оформлення свого виробу, підготувати обґрунтування вибору проєкту, розробити рекламний проєкт свого виробу, зробити потрібні економічні розрахунки. Для цього треба мати певний набір знань і умінь роботи з комп'ютерною технікою.

Самостійне виконання школярем вдалого проєкту неможливе без систематичної техніко-технологічної підготовки, що включає в себе не тільки знання про матеріал і способи його обробки, а й умінь обробляти цей матеріал, надавати йому бажаної форми. Основою якісної техніко-технологічної підготовки може бути вмільо дібране педагогічне програмне забезпечення уроків трудового навчання. Тут комп'ютер виступає вже як один з технічних засобів навчання.

Побудова навчальних програм у школі із застосуванням комп'ютерної техніки буде одним з ефективних шляхів інтенсифікації навчального процесу, дасть змогу організувати активну самостійну роботу всіх учнів класу, а також сприятиме згладжуванню суперечностей між зростаючим обсягом знань, необхідних для засвоєння школярами, та наявними термінами навчання. Крім нього, будь-яка форма використання комп'ютерної техніки в процесі навчання дає змогу учням здобувати визначені умінь і навички роботи з такою технікою, розширювати свій світогляд.

Технологія проєктування передбачає розв'язання учнем або групою учнів якої-небудь проблеми, яка полягає, з одного боку, у використанні різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого – в інтегруванні знань, умінь із різних галузей науки, техніки, творчості. На цьому етапі доцільним є використання комп'ютера для знаходження оптимального способу розв'язання навчального завдання.

Метою проєктування є створення педагогом таких умов під час навчального процесу, за яких його результатом є індивідуальний досвід проєктної діяльності.

Метод проєктів на уроках трудового навчання – це комплексний процес, який формує в школярів загальнонавчальні вміння, основи технологічної грамоти, культури праці і спрямований на оволодіння ними способами перетворення матеріалів, енергії, інформації, технологіями їх обробки.

Учні особисто мають вибрати для себе об'єкт проєктування, тему проєкту, тобто виріб, який вони хотіли справді удосконалити, внести в предметний світ, яким хотіли б задовольнити потреби людей.

Проєкт є складником проєктування, що розглядається як створення проєкту (прототипу, прообразу) передбачуваного або можливого об'єкта. Проєктування – це вид діяльності, що синтезує в собі елементи ігрової, пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, перетворювальної, професійно-трудової, комунікативної, навчальної, теоретичної і практичної діяльності. Проєктування як творча, інноваційна діяльність завжди націлене на створення виробів і послуг, що мають об'єктивну й суб'єктивну новизну та особистісну й суспільну значимість [4].

Крім того, під час роботи над проєктом у школярів підвищується пізнавальна й трудова активність, формуються вміння самостійно використовувати свої знання, розвиваються комунікативні здібності, навички лідерів та здатність до спільної роботи в групі, створюються можливості для реалізації міжпредметних зв'язків.

Нові навчальні плани і програми з трудового навчання значно розширили можливості школи у використанні проєктної технології з використанням комп'ютера на уроках і в позакласній роботі з метою розвитку в дітей творчої активності.

Виконуючи творчі проєкти від ідеї до її втілення, учні вчаться самостійно приймати рішення, знаходити шляхи виправлення становища. У процесі проєктно-

технологічної діяльності в школярів розвиваються загальні і спеціальні здібності, формується проектно-технологічна культура.

Важливим є питання про структуру проектно-технологічної діяльності. Ця діяльність, як будь-яка інша, має визначену структуру, що містить у собі мету, мотиви, функції, зміст, внутрішні і зовнішні умови, методи, засоби, предмет, результат та етапи виконання проектно-технологічної діяльності [4].

Метою проектно-технологічної діяльності школярів є створення ними навчального творчого проекту, який є самостійно розроблений і виготовлений учнем від ідеї до її втілення, має суб'єктивну чи об'єктивну новизну й особистісну чи соціальну значимість, у результаті чого на кожному етапі створення виробу творча активна діяльність учнів вимагає від них використання набутих знань, умінь і навичок, цим самим підвищуючи їхній творчий потенціал.

Змістом проектно-технологічної діяльності є проведення дослідницьких підготовчих операцій, конструювання майбутнього виробу, практичне виготовлення виробу, оцінка і захист об'єкта діяльності.

Сучасна педагогіка розрізняє такі типи проектів:

- дослідницькі, в основі яких лежить дослідження певних соціально-економічних явищ та процесів;
- творчі, результатом котрих є спільне створення художніх творів, видовищних заходів тощо;
- ігрові (імітаційні), у яких учасники проекту виконують визначені ролі;
- інформаційні, що полягають у зборі та аналізі інформації про певний об'єкт;
- практичні, орієнтовані на безпосереднє впровадження в практику.

Засобами здійснення проектно-технологічної діяльності є використання різних інструментів, пристосувань, машин, механізмів, автоматичних пристроїв та ін.

У процесі виконання ігрових, інформаційних проектів доцільним є використання інформаційних технологій. Наприклад, у процесі виконання інформаційного проекту доцільно використовувати електронний підручник, Інтернет тощо. Для ігрового проекту варто використовувати комп'ютерні ігри та симуляції. Цей вид діяльності забезпечує значний рівень мотивації учнів. Крім того, вони розширюють та практично використовують професійний словник і стимулюють розвиток діалогового мовлення.

Під час виконання творчих проектів можливе використання засобів мультимедіа та певних комп'ютерних програм: Paint, CorelDraw, Adobe Photoshop, КОМПАС, 3D Max тощо. Застосування належного програмного й технічного забезпечення, використання мультимедійних програм на уроках призведе до поліпшення знань учнів, розширить їх світогляд, надасть можливість спостерігати явища та процеси, які на звичайному уроці продемонструвати неможливо.

Таким чином, проектно-технологічна діяльність як важлива дидактична одиниця сприяє:

- формуванню творчого, системного мислення, технологічної культури;
- розвитку уяви, що є потужним стимулом народження нових ідей, пошуку альтернативних рішень, їх аналізу і синтезу, що в майбутньому стане основою інноваційного мислення й діяльності;
- психічному розвитку ідей;
- успішній адаптації молоді до сучасних соціально-економічних умов життя;
- реалізації особистісно орієнтованої парадигми трудової підготовки учнів;
- забезпеченню цілісності педагогічного процесу, здійсненню цілісного

розвитку, єдності навчання і виховання учнів;

- підготовці школярів до адекватного професійного самовизначення;
- формуванню потреби в знаннях, високих мотивів навчання і прагнення до самоосвіти [5, с. 12].

Отже, запропонована до впровадження у навчально-виховний процес проектно-технологічна система трудового навчання надає широкі можливості для використання нових освітньо-інформаційних технологій. Метод проектів на уроках трудового навчання – це комплексний процес, який формує в школярів загальнонавчальні вміння, основи технологічної грамоти, культури праці, креативне мислення. Найбільш доцільно використовувати нові освітні інформаційні технології в процесі виконання творчих, ігрових інформаційних проектів.

ЛІТЕРАТУРА:

2. Кадемія М.Ю. Тестовий контроль навчальних досягнень учнів // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Збірник наук. пр. Редколегія / І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2003. – С.212-216.
3. Кедровіч Л., Гжегош О. Теорія і практика застосування комп'ютерних технологій у загальноосвітніх і професійних навчальних закладах Польщі. – К.: Вища школа, 2001. – 356 с.
4. Коберник О.М. Проектна технологія на уроках трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2008. – №1. – С.4.
5. Лавренов А.Ю., Якушина Е.В. Создание школьного сайта. Занятие второе // Вопросы Интернет-образования. – 2005. – №30. – С.12-19.
6. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках обслуговуючої праці. – За заг. ред. О.М. Коберника – К.: Науковий світ, 2003. – 92с.